

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno K 25—
polletno K 12 50
četrtletno K 6 30
mesečno K 2 10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četverstopenjske
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 285.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 14. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Klerikalizem v našem parlamentu in na Slovenskem.

Prvi in jasni dokaz, da hočejo klerikalci priti do izdatne moči v novem ljudskem parlamentu, je bilo svoječasnno združenje nemških krščanskih socijalcev in klerikalnih poslancev ostalih avstrijskih narodov. Prvi uspeh te koalicije je bila izvolitev krščanskega socialca Weiskirchnerja za predsednika zbornice. Nemec je tedaj postal predsednik avstr. zbornice, katere večina je slovanska. In zakaj? Ker so bili za njega klerikalci vseh narodov in Nemci. S tem so dokazali slovanski klerikalci da jim je brat po duhu bližji ko brat po krvi.

Vendar pa vlada neki novi duh v našem parlamentu, demokratično-napreden duh, tako da je mogla le polagoma rasti klerikalna moč. Združeni nemški klerikalci so povedali previdno kar začetkoma dragim Nemcem, da hočejo v narodnih vprašanjih postopati skupno, odločno nemško. Pri klerikalcih v stari zbornici sosednili Slovani, posebno Slovenci, nekaj pravičnega in umevno je bilo, da je bila sedaj slovanska politika več ali manj klerikalna. Prejšnji nemški klerikalci so še imeli nekaj krščanskega na sebi, so še spoštovali krasne Kristusove besede: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Dokaz je ustanovitev celjske spodnje gimnazije. Kazalo jim je pa tudi, to moramo konstatirati, skupno postopati s Slovani, ker nam vlada takrat ni bila tako sovražna.

Sedaj pa je bolj praktičen nacionalizem za nemške krščanske socialiste. Slovani se imajo sedaj krščanskim socijalcem zahvaliti za jezikovne zakone na Nižjem-Avstrijskem. Prva prilika, da bi bili napredni in konservativni poslanci skupaj trčili, je bila razprava o visokih šolah. Ko je vodja krščanskih socijalcev Lueger 18. nov. 1907 na shodu avstrijskih katolikov proglasil za nalogo svoje stranke vseučilišča poklerikaliti, se je vršila de-

bata o teh besedah v parlamentu. Prof. Masaryk je govoril 4. grudnia 1907 ostro proti Luegerju in njegovim nakanam ter odločno zaklical klerikalcem: „Tega nikdar!“ Večina v našem parlamentu je vendar napredna in krščanski socijalci so se bali, da bi s svojo zahtevo za sedaj propadli. Zviti kakor so, so si poiskali in tudi dobili odločno večino za Drexla. Njegov predlog se glasi: „Vlada se poziva, da da parlamentu jamstvo za to, da bode branila proti vsem strankarsko-političnim napadom na vseučiliških svobodo poučevanja in nčenja, svobodo vede, svobodo vere in vesti, katera nam je po državnih temeljnih zakonih zajamčena.“

Zvedelo se je izza kulis, da je večina za Drexlov predlog zagotovljena, da je z Masarykom le nekaj ožjih prijateljev in socialisti. Idealist Masaryk je umaknil sam svoj predlog in Drexlov je bil soglasno sprejet.

To dejstvo moramo obžalovati. Kajti takrat je bila prilika malo pristriči klerikalnemu petelinu greben. Takrat nobena narodnost ne bi bila zadeta, in morda bi bili klerikalci postali ponižnejši. Ali ni pri Nemcih tudi prišlo v poštev, da je Čeh tako odločno postopal za svobodo visokih šol? Sprevideli so vsi poslanci, da bode bitka za klerikalce zgubljena, če se le o Masarykovem predlogu glasuje. Nemci pa, katerim teče svoboda vede vedno le iz polnih ust, so bili prvi, ki so se odločili za Drexla.

Vsak napredni poslanec, ki je bil razumel bistvo teh predlogov in je pomislil vseh možne posledice, bi moral glasovati za Masaryka kot naprednjak že radi tega, ker je moral slutiti v predlogu klerikalcev klerikalno kopito. A koliko je pri nas takih naprednjakov, ki bi si upali javno zastopati svoja načela?

Od 4. dec. 1907 je klerikalna moč rastla, ker takrat, žal, ni bila pobita. V prihodnjem kabinetu smo videli kar enega klerikalnega ministra več, v bodočem morda dobijo četrtega, če se ne bodo naprednjaki zbrali na skupni boj.

Kaj je klerikalizem? Odgovor nam dajo njihovi voditelji sami. Jeden vo-djev čeških klerikalcev, dr. Horsky, je pisal v „Čechu“, vodilnem glasilu češke klerikalne stranke, dne 31. avgusta 1906: „Deželni svet katoličanov ne vpraša, ali si ti Čeh ali Nemec, priznavaš ali ne priznavaš konvitski katoliški program, si li za češko državno pravo ali ne, si li aristokrat ali demokrat, vse to je brezpomembno, namreč le: „Si li katoličan po prepričanju? Če si, potem se pridruži nam, in bodi že katerekoli narodnosti, ali kateregakoli političnega mišljenja, ter se z nami boj za ojačenje in razvoj katoličanstva v Avstriji.“

Dr. Šusteršič je rekel spomladi 1907 na nekem shodu na Vodmatu pri Ljubljani: „Mi ne preiskujemo, če je kdo veren, ali hodi k obhajilu ali ne, ali hodi k maši ali ne, to naj opravi vsak po svoji vesti, ako je le naš pristaš“. Dr. Breclj je rekel na shodu novembra 1907 v hotelu „Union“ v Ljubljani: „Politične stranke naloga ni zasledovati in ocenjevati, kako kdo izvršuje svoje verske dolžnosti, le z nami mora iti.“

Slovenci ali Hrvati, Čehi ali Poljaki, Italjani ali Nemci, klerikalci so povsodi jednaki, bolezen in rana na narodnem telesu, ker je klerikalec brez-naroden. Ali se ne bi mogli sporazumeti in pogajati naprednjaki vseh narodov na pravični podlagi s svojimi sosedi, ter se bojevati proti skupnemu sovražniku svoje vede, svoje izobrazbe in svojega narodnega gospodarskega napredka?

Na Slovenskem je napočila sedaj klerikalna doba. Na Kranjskem, Goriškem in Štajerskem imajo klerikalci večino. Za zvišanje duhovniških plač so glasovali v starem parlamentu, za sistemiziranje novega nemškega šolskega nadzornika na Kranjskem, Belarja, v novem pri začasnem državnem proračunu, dva meseca pozneje so protestirali v kranjskem deželnem zboru

proti temu. Dalje so dovolili nemško gimnazijo v Ljubljani, o slovenskih seveda ni govora, niti o kakšni novi meščanski ali ljudski šoli. Obljubili so pomoč za slovensko univerzo, v naučni odsek državnega zbora poslali so „naj-inteligentnejšega“ svojih, Gostinčarja. Po septembarskih dogodkih so časopisi nekaj časa molčali, ker bi bilo nevarno kar delati reklamo za kranjsko hranilnico, nasprotovati pa niso hoteli.

Nekaj tednov pozneje so že prav pridno pisali za njo, kakor da bi bili plačani od nemškega zavoda. V Gradcu je govoril Verstovšek slovenski, dan pozneje se je pa Vrečko opravičeval, da ne zna nemško govoriti. V narodnem svetu sta glasovala klerikalna zastopnika za združitev vseh slovenskih poslancev, dva dni pozneje je pa izjavil dr. Korošec, da Kmečka zveza uprav zaradi tega izstopi iz narodnega sveta. Sedem mescev pozneje so se sicer združili jugoslovanski poslanci s Korošcem vred, narodni svet pa bojkotirajo naprej. Ravno tako nošo Ciril in Metodovo družbo. Slovenski narodnjak, ali razumeš takšno doslednost, takšno delo v prid Nemcev in v prid napredku? Da, kajti klerikalci so se ravnali povsod po zgoraj omenjenih načelih klerikalnih voditeljev, prej podpirati Nemca kakor naprednega Slovenca; bližji jim je klerikalec druge narodnosti ko njihov rojak drugega mišljenja. Glavno pa je, pustiti ljudstvo čim manj izobraženo, ker je potem tem bolj klerikalno, če tudi revao. To ne škoduje, kajti tem bolj bo polnilo klerikalno bisago. Novci od siromaka ravno tako dišijo kakor od bogataša; izobraženi naprednjaki pa ne bi dali ničesar za duhovnike, pač pa za narod. In od tega bi ne imel duhovnik ničesar. Tako je bistvo in delovanje klerikalizma povsod in še posebej na Slovenskem. Ali ni naša sveta dolžnost, da se borimo proti njemu z besedo in pismom?

Širite „Nar. Dnevnik!“

LISTEK.

Kraljica Izabela z rožo čednosti.

Iz življenja kraljice Izabele Španske pripoveduje Siegmund Münz v decemberskem zvezku „Deutsche Revue“ značilen dogodek, ki mu ga je pripovedoval prošlega poletja umrli španski poslanik na Dunaju, marki de Casa Arellano.

Nekoč je potovala kraljica Izabela po španski deželi Galiciji in na potovanju je prišla v malo mesto. Izstopila je v rotovžu, kjer je bil pripravljen obed za 100 oseb. Predpoldan pa se je pel v cerkvi Tedeum in poleg orgel se je glasilo nekaj tenorov, izmed vseh se je pa slišal obsežen, krasen bas. Kraljici se je ta glas zelo dopadel in ko je za pevcem poizvedovala, so ji povedali,

da je pel sam častiti gospod kurat. Morali so jej izbornega pevca predstaviti. Bil je impozanten, lep mož in to jo je še bolj navdušilo za njo, kakor njegov mogočni glas. Kraljica je takoj ukazala, da tudi njega povabijo na obed, čemur so se nekateri zelo čudili.

Ob 4. uri bi se bila morala kraljica odpeljati v sosedno mesto. Kako se je pa začudil minister, ko je po obedu kraljica, mesto da bi bila šla malo k počitku, zahtevala, da jej naj prinesejo glasovir: ona bode igrala, duhovnik jo bo pa z glasom spremljal, ali pa narobe. Ura odhoda je že davno odbila, a kraljica še ni bila gotova z igro. Minister je bil v veliki zadregi, kajti ni je mogel opomniti, ker se je zaprla z mladim duhovnikom v sobo. Ura je bila pet, bila je šest, vse je bilo, le kraljice ne. Še-le ob 10. uri zvečer so se odprla vrata, a le za toliko, da je naročila vladarica, da se

še le odpelje drugi dan ob desetih. Mladi duhovnik je ostal celo noč v hiši potem pa je hitro odšel, ker se mu je mudilo iti opravljat sveto daritev.

Drugi dan so prišli iz glavnega mesta važni dokumenti, ki jih je bilo treba podpisati. Med podpisovanjem je kraljica vprašala ministra, če je v Toledu na kapitlju prosto kako kano-niško mesto, a ko jej je ta to zanikal, je rekla, da se mora še jedno ustvariti. Takoj na to, je podpisala odlok, s katerim je izbornega pevca-duhovnika imenovala kanonikom v Toledu, da bi ga imela priložnost poslušati, kadar bi se jej kot prijateljici petja poljubilo. Kraljica je bila takrat še mlada žena, vendar je pa strastvenost in nemirnost nikoli ni zapustila.

Na kraljici Izabeli je dokazal poslanik, kakšni oportunisti so v papeški kuriji.

„Kdo bi si mogel domisljati“ je

pravil nekoč „da bi mogla taka kraljica, ki bi jo lahko nazivali drugače, če bi ne bila kraljica, dobiti od papeža zlato rožo za čednostno življenje? In vendar je storil papež Pij IX. ta nenavadni čin. Ko so nekateri v kuriji glasovali proti podelitvi rože, je Pij hudo nastopil, češ, če kraljica ne dobi rože, zna to cerkvi hudo škodovati. Človek ne sme patriotskih občutljivosti na Španskem nikoli drezati, ker je to za vero in cerkev slabo. Seveda se ne da tajiti, je priznal papež, da za kraljico ni primerne rože, a pomisliti se mora, se je opravičeval, da je kraljica boleha, pa se ne more brzditi. Ta bolestna nečistost spada v področje psihoze in treba jo je radi tega ogrniti s plaščem krščanske ljubezni.“ — Seveda pri katoliških kraljicah in pri ljudeh, ki grešijo na katoliški podlagi!

Politična kronika.

O razpoloženju v Slovanski jed-
noti poroča korespondenca „Centrum“
sledede: Skoraj sigurno lahko trdimo,
da bode sklenila parlamentarna komi-
sija Slovanske jednote končno z 11
proti 5 glasom nadaljevanje obstruk-
cije. Mogoče je sicer, da se pripusti še
prvo čitanje trgovskopolitičnega po-
oblastilnega zakona. — Češki agrarci,
češki radikalci, mladočehi in skupini
Stranskega ter Hlibovickega so za ob-
strukcijo, s katero bodo začeli pred
drugim čitanjem proračuna oziroma po-
oblastilnega zakona. Parola: tej vladi
se ne sme ničesar dovoliti, ostane torej
v polni veljavi. Češki agrarci, mlado-
čehi in Slovenci so za boj. Izjavljajo,
da bi bila obstrukcija samo v takem
slučaju brezpomembna, ako bi Bienen-
th zasigural v sporazumu z Nemci in
krono preestrojenje kabineta ob dolo-
čenem roku. Pri tem pa bi se morale
popolnoma upoštevati znane zahteve
Slovanske jednote, posebno popolna pa-
riteta Nemcev in Slovanov v novem
ministerstvu. Poleg 6 Nemcev mora
stopiti v kabinet 6 Slovanov in sicer
2 Poljaka, 3 Čehi in 1 Jugoslovan. —
Usoda parlamenta se bode od-
ločila v prihodnjih 3 dnevih.

O K položaju poročajo iz Dunaja
z dne 13. dec.: Jutrišnja seja držav-
nega zbora bode pričetek dalekosežnih
sklepov za prihodnji čas in sploh za
bodočnost parlamenta. Na dnevnem
redu je prvo čitanje pooblastilnega za-
kona in prvo čitanje postave o usta-
novitvi osrednje posredovalnice za pro-
dajo živine. Obe predlogi se bodeta po-
želji klubovih načelnikov objednem ob-
ravnavali — toda velika nevarnost je,
da se ta načrt ponesreči. Predvsem se
dode pokazalo, kako stališče zavzemajo
Rusini proti pooblastilnemu zakonu.
Rusini zahtevajo poleg domačih gospo-
darskih in kulturnih ugodnosti pred-
vsem, da naj onih kreditov, katere je
obljubilo poljedelsko ministerstvo agrar-
cem, ne dovoljuje gališki deželni zbor
temveč ministerstvo samo. To so Ru-
sini sporočili danes Bienenthu. Vendar
pa mislimo, da se bodo Rusini dali ko-
nečno le pomiriti; težje pa bo stališče
vlade napram češkemu agrarcem, ki ho-
čejo obstruirati pooblastilni zakon in
obenem seveda, četudi neradi, zakon
glede posredovalnice za prodajo živine.
Danes popoldne so se češki agrarci
posvetovali o položaju. O seji se sliši,
da so „povdarjali“ posamezni poslanci,
da ni nobenega povoda za to, da bi
se opustil prvotni sklep Slovanske jed-
note, ki odreja vsako kakoršnokoli do-
volitev v parlamentu. Agrarci hočejo
jutri izzvati odločen sklep parlamen-
tarne komisije Slov. jednote, katere
ima ob pol 10. svoje posvetovanje. —
Danes se je vršil skupni sestanek vseh
agrarcev, na katerem se je predlagalo,
naj bi se za sedaj dovolila le trgovin-
ska pogodba z Rumunijo. Ta mora biti
namreč do 31. dec. dovoljena — dru-
gače pride § 14 ali pa — razpust dr-
žavne zbornice, o katerem se te dni
veliko govori.

O mišljenju čeških agrarcev nam
nudijo lepo sliko sledeče besede v uvod-
niku „Venkova“, naslovljenem „Polo-
žaj je brezupen“: „Mislimo, da stojimo
neposredno pred trenutkom, ko bodo
moralo reči naši zastopniki pri vsej
svoji ljubezni do ljudskega parlamenta:
Raje nobenega kakor takšen državni
zbor!“ Češki agrarci imajo v
mislih razpust držav. zbora
in po tem se tudi ravna. Tako si
treba razlagati tudi odpor proti po-
oblastilnim zakonom. Agrarci so imeli
zadnje čase v svoji stranki več sitnih
afar (Praškova repna afera, Zazvorka-
Bergmannov prepir) in žele pozornost
obrniti drugam. Objednem si obetajo

toliko novih mandatov, da bi prevzeli
konečno absolutno vodstvo v čeških
poslanskih krogih.

Drobne politične novice.

— Ogrski državni zbor je
sklican v petek k seji.

Belgijskega kralja Leo-
polda mislijo danes dopoldne operi-
rati, a ni veliko upa, da bi to kaj po-
magalo. Kralj še dosedaj ni dal dovo-
ljenja, da smeta dve njegovi hčeri,
grofica Lonyay in princezinja Lujiza
Koburška, priti k smrtni postelji. V
grad je prepovedan vstop tudi njegovi
metresi, baronici Vaughan in obema ne-
zakonskima sinoma. Včeraj je prejel
zakramente za umirajoče.

Srbija proti Friedjungo-
vemu procesu. Belgrajska „Poli-
tika“ izjavlja, da bode Srbija počakala
na konec procesa in bode potem sto-
rila oficijelne korake, da protestira
proti neutemeljenim obdolžitvam in ža-
litvam Srbije tekom procesa.

Zopet zarota na Ruskem.
— V Petrogradu je policija zaprla po
jednega vsenčilšnega profesorja, od-
vetnika, urednika ter 20 visokošolcev,
ker so se baje zarotili proti carju. —
Najbrž je rabil kak špicelj denar.

Spor med Zjed. državami
in Nikaraguo dobiva resne oblike.
Na potu je sedaj v Nikaraguo 9 se-
veroamerikanskih bojnih ladij s 3.000
možmi, kateri bodo skušali pomiriti
deželo. Predsednik Zelaya je skoro po-
polnoma potolkel svojega tekmeča.

Dnevna kronika.

a O nadporočniku Hofrichterju. V
zadevo Hofrichterjevo še vedno ni za-
snil žarek prave luči. Do sedaj še se
ne more Hofrichterju nič dokazati,
zlasti, ker se ne ve, odkod je dobil
cijankali in če ga je dobil. O tem se
vedno bolj dvomi, izlasti, ker je do-
kazano, da cijankali v Lincu ni bil
kupljen. Pač pa vede ta sled na Dunaj,
kjer je baje nekdo cijankali ukradel.
Izpoved instalaterja Schwetza, ki je
trdil, da je zadevno nedeljo videl ne-
kega nadporočnika stati na zapadnem
kolodvoru, kot bi koga pričakoval
(mislijo, da je bil Hofrichter) je vzbudi-
la sum, da je imel Hofrichter po-
močnika. In res so se sumljivi mo-
menti tako namnožili, da se že misli
na gotovo osebo, ki je bila prej tudi
oficir. Skoro se bo imenovalo tudi
njeno ime.

a Grof Jan Harrach je umrl včeraj
v jutro ob 2. uri po dolgi bolezni 82
let star. Pokojnik je bil rojen leta
1828. in je vedno trdil, da je Čeh,
dočim so se njegovi predniki prizna-
vali deloma Čehom, deloma Nemcem.
Nemci trdijo, da je češka panoga zgo-
daj izumrla in ne morejo dovolj za-
meriti grofu, ker je bil po njihovem
mnenju renegat. Harrach je vztrajno
in odlično deloval za Čeha in tudi za
Slovence se je potozal. Za potresa v
Ljubljani je izposloval izdatno pomoč,
vzled česar so ga imenovali ljubljans-
kim častnim občanom in častnim čla-
nom „Matiče Slovenske“

a Domobrasko poveljstvo je za-
povedalo, da morajo oni novinci, ki se
bodo vežbali spomladi, 5. aprila med
vojake.

a Krasno urejeno biblioteko imajo
v neki ječi na Porenskem (Nemčija).
Seznam knjig je namreč tako-le raz-
deljen. 1. Protestantske. 2. Katoliške.
3. Za izobražene. Za poslednje torej
ni niti katolicizem ni protestantizem,
da bi jih zadovoljil.

a Mednarodni kongres gospodar-
skih zadrug se vrši septembra 1910 v
Bruslju. Kongres ima namen proučiti
organizacijo in delo gospodarskih za-
drug vseh vrst v najrazličnejših de-
želah sveta, dalje pa iskati na podlagi
dozdajšnjih uspehov sredstva, s katerimi
bi gospodarsko združništvo moglo še
bolj napredovati.

a Sramotno igro, ki jo je igral
ljublanski „Slovenec“ za časa veleiz-
dajskega procesa v Zagrebu, ko je na
naravnost gnusen način se kosal s
frankovci v blatenju hrv.-srbske koa-

licije, koji je hrvatski narod že v več
viharn h bojih izkazal svoje zaupanje,
to sramotno igro nadaljuje „Slovenec“
sedaj o priliki procesa proti Friedjungu.
Ne da bi čakal, da se dokaže, je-li so
trditve dr. Fridjunga in drugih res-
nične, je začel „Slovenec“ skoro ves
iz sebe vsled radosti nad Fridjungo-
vimi „razkritji“ vpiti v razpadu koa-
licije in druge oslarije. Želja je pač
porodila misel — a ta želja se kleri-
kalcem ne izpolni, tega si naj bodo
svest. Mirno naj pričakujejo, kako jih
bodo razočarale prihodnje saborske
volitve.

Pravda proti Friedjungu in „Reichs-
posti“ še ni obelodanila nič posebnega,
razven, če mislimo na dejstvo, da je
Supilo predlagal mnogo onih oseb v
zaslišanje, o katerih je Friedjung trdil,
da se mu davale podpora in nagrado
za njegovo pisanje. To se je deloma
sprejelo, deloma odklonilo.

a Vsepoljaki proti kulturnemu zbl-
žanju Poljakov in Čehov. V Krakovem
se je vršil pred nekaterimi dnevi shod
poljske ljudske stranke. Udeležili so
se ga tudi nekateri krakovski Čehi in
se je sklenilo delovati na to, da se
upelje na galiških šolah poučevanje
češčine. To bi vedlo do boljšega me-
sebojnega kulturnega poznavanja, a
tudi do živahnejših in boljših političnih
ter gospodarskih stikov. „Slowo Polskie“,
glasilo Vsepoljakov, je pa na to začelo
gnusno gonjo proti Stapsinskemu, češ,
da hoče Galicijo počešiti itd.

Dopisi.

Rokovnjači v Ptuj. Ptujski
poulični rokovnjači so sicer po lan-
skih septemberskih dogodkih že sve-
tovno znani. V nedeljo 12. t. m. zvečer
so pa prvič vdrli v naš „Narodni dom“
— toda bili so oni pristni Rokovnjači,
ki so že pred 100 leti za časa Fran-
cozov strahovali našo domovino. Da se
razumemo: Ptujski diletanti so upri-
zorili v veliki dvorani „Narodnega
doma“ priljubljeno domačo igro „Ro-
kovnjači“. Z neko bojaznijo smo
pričakovali te prireditve, bali smo se,
da naši igralci vendar-le ne bodo kos
tej težki igri in da posebno tudi naš
oder ne bo zadoščal za hrupne rokov-
njaške prizore, ko se naj na tesnem
prostoru predstavljajo gledalcem cela
taborišča, divji boji itd. — No, danes
lahko z zadovoljstvom konstatujemo,
da je igra nad vse pričakovanje dobro
uspela in da je želeli, da bi tudi v pri-
hodnje vse naše prireditve ostale na
jednaki umetniški visocini. Igra si je
takoj spočetka pridobila srca vseh gle-
dalcev, ko so junaško prikorakali na
oder ljubko pojoč, „Mladi vojaki“, ka-
tere je pogumno vodil njih poveljnik
(Mirko Kaukler). Da je bil ta prizor
toli srčkan, gre zasluga gospej Kau-
klerjevi in gospodični Luknarjevi, ki
ste vadili naše male v petju in nasto-
panju. Vse vloge so bile dobro raz-
deljene in po večini v najspretnejših
rokah. Naravnost izvrsten je bil Blaž
Mozol (g. Šentjurec). Žel je pa pri vseh
svojih nastopih obilo odkritega pri-
znanja. Splošno mnenje je bilo, da se
g. Šentjurec v tej vlogi z uspehom lahko
kosa z Verovšekom in Salmičem, ki
štejeta vlogo Mozola med svoje naj-
boljše. Težko bi nam bilo reči, ali nam
je Mozol bolj ugajal v prepiru v „Rajt-
guznom“, ali pozneje, ko je smrčal pri
Bojcu, oziroma mu pripovedoval svoje
sanje o Torkliji, ali pa ko se je s hlap-
cem Francetom podajal na lov na Ro-
kovnjače. Naravnost žal nam je bilo,
da so ga rokovnjači ubili že v prvem
delu četrtega dejanja. Nande (gospod
dr. Lašič) je bil pristni rokovnjaški
poglar, ki je vedel s svojim krepkim
glasom vsak čas krotiti rokovnjaško
druhal. Jednako spretno je pa znal
pokazati tudi svoje plemenito srce in
ganljivi so bili prizori, v katerih na-
stopa z udano mu Polonico (gospodična
Mahoričeva). G. dr. Lašič je imel za-
jedno vodstvo cele prireditve in zasluži
za svoj trud našo posebno zahvalo. —
Polonica je bila pravo neizkušeno in
nepokvarjeno kmetsko dekle, ki sledi
v vroči ljubezni slepo svojem ljubimcu.
Gdč. Mahoričeva je igrala to vlogo
nadvse naravno, in divili smo se nje-
nemu ljubkemu glasu in njenim nepri-
siljenim kretnjam. Pokazala je v tej
igri, da je kos tudi najtežjim vlogam.
Vse druge vloge so se z največjo sklad-
nostjo grupirale okoli teh glavnih či-
niteljev. Izborno je rešil svojo nalogo

čevljar Bojec (g. Lenart), ko je pri
brleči luči prepevaje krpal Mozola
čevljar, dalje hlapec France (g. Kocmut),
ki se jeeljač brani iti nad rokov-
njače, ki pa končno z Mozolom krepko
zapoje in se vrisakajoč poda z njim na
Kolovec po srebrnike. Oba, g. Kocmut
in g. Lenart, sta pa nastopila še v
drugih vlogah in nam je zlasti gospod
Lenart predočil, da se more z jednako
naravnostjo uživati v čuvstvovanju na-
vadnega čevljarja kakor tudi v aristo-
kratske manire dr. Burgerja. — Prav
dobro je podala gospo Poljakovo, ki še
vedno žaluje po svojem zgubljenem
sinu, gdč. Luknarjeva.

Gospodična Natalija Vabičeva je
z vso nežnostjo vedela predstavljati
srečno nevesto Reziko, ki kar hrepeni
po trenutku, da bo za vedno združena
s svojim Štefanom. Med težje vloge je
v igri prištevati vloge Štefana Poljaka,
katerega je predstavljaval g. Šalamun.
Ko je že določen dan poroke, izve, kdo
je glavlar rokovnjačev, katere hoče
zatrati. Kakšen notranji boj bije ko-
nečno sam s seboj, ko mu pripeljejo
rokovnjaškega poglavarja Grogo —
njegovega brata Nandeta —, katerega
bi naj pahnil v ječo. Najefektnejše je
bilo seveda četrto dejanje, ko smo zrli
v Črnem grabnu pred seboj vse zbrane
rokovnjače. Lepo Nono (gospodična
Potočnikova) smo z rokovnjači vred s
slastjo poslušali opevati rokovnjaško
življenje. Tu smo imeli pred seboj vse
glavne rokovnjače Rajtguzna (g. Simič),
katerega smo spoznali že v prvem de-
janju v prepiru z Mozolom, Velikonjo
(g. Kocmut), in prišel je tudi Rak (g.
Wresnik), Bojec itd. Bili so to vsi
pravi tipi. Videli smo tu zgubljenega
študenta Petra Točo (g. Oset), ki se
razume na kolomon in govori latinski.
Med bradatimi rokovnjači pa so se
prav dobro počutile lahkožive rokov-
njaške ljubice v pestrih ciganskih ko-
stnilih. Predstavljale so te razun že
imenovane None gospodični Vabičevi
in gdč. Brusova. — Hnd je bil boj
med Francozi in rokovnjači, puške so
pokale — še nekoliko preveč. Boja
primeren je bil pa tudi plen — ujeli
so Brnjača (g. Sagadin). Izvrstno po-
gojen je bil prizor, ko sta si gledala
Nande in Brnjač oko v oko. Da je
ravno prizor v Črnem grabnu, ljuti boj
s Francozi in obsodba, izvršena nad
Brnjačem, izvala navdušenje, posebno
med mladino, je pač obsebi umljivo.
Omeniti nam je še vlogo gostilničarja
Ješta (g. Rodošek) in gostilničarko
Jero (gdč. Vlasta Vabičeva) ki sta bili
istotako v pravih rokah. Izvrstno so
izpadle zlasti vse pevske točke. Ime-
nitno je slavil Mencej (g. Šerona)
„zlato vinsko kapljo“, prav originalna
sta bila voznik Ureh Telečnjakar (g.
Breznik) in posebno občinski berič, ki
razglašal razpisano nagrado na rokov-
njače (g. Muhič). Gosp. Wresnik je bil
jednako dober kot sodnik Gavrič kakor
kot pisar Rak. — Seveda se je pojavil
tudi kak manjši nedostatek, ki je pa
izginil pod splošnim utisom. Nepra-
vilna je bila tupatam razsvetljava na
odru, sobica čevljarja Bojca je bila
n. pr. preveč razsvetljena, Nande pride
pod okno Polonice, ko se komaj svita
in ne pri polnem dnevu. Vendar pa
vse to, kakor rečeno, splošnega dobrega
utisa ni motilo. Uprizoritev „Rokov-
njačev“ je pokazala, da imamo v Ptuj
izvrstne moči, treba jih je le vezhati.
Pod enotnim stalnim vodstvom spret-
nega režiserja bi se dali doseči naj-
lepši in res umetniški uspehi. — Pri-
rejanje gledaliških predstav bi moralo
vzeti v roke le eno društvo, ki bi naj
skrbelo, da bi se v zimski sezoni pri-
rejele redne predstave. Da bi bile
redne predstave potrebne, smo lahko
uvideli ravno pri zadnji prireditvi, ko
je bila velika dvorana nabito polna,
dasi ravno je ves dan deževalo in je
še zvečer naravnost lilo. — Vzlic temu
pa so prišli naši vrli okoličani, tako
iz Hajdina, Rogoznice, Novevasi itd. v
polnem številu. Ravno dejstvo, da je
naše kmetsko ljudstvo za igre tako
dovzetno, nas je v nedeljo najbolj ve-
selilo. Počastilo je predstavo tudi do-
mače prebivalstvo, skoraj vsi ptujski
Slovenci, duhovski in posvetni. Prihiti
so pa tudi naši prijatelji iz Maribora,
Ormoža in Središča. Ptujski Sokol vživa
torej splošne simpatije in naj skuša,
da jih tudi ohrani, potem bo gotovo v
doglednem času dosegel svoj smoter,
namreč lastno telovadnico, v prid katere
se je zadnja prireditve vršila.

Štajerske novice.

z Somišljeniki, na agitacijo, na delo! Iz več krajev se nam poroča, da bodo imeli naši somišljeniki te dni posvetovanja, da prerešeta imena vseh v okraju živčih ljudi, ki bi se lahko postali naročniki „Narodnega Dnevnika“. Priporočamo te tudi organizacijam po drugih okrajih. Somišljeniki, leto gre h koncu, na delo!

o Dr. Jaborneggove želje po baroniji. „Nar. Dnevnik“ je svoj čas poročal o Woschnaggovih željah, potih, ponudbah in neuspehih glede plemstva. Woschnaggu se pač povsod pozna, da ni nemške krvi, kajti nemški industrialec Krupp se je nekoč izrazil, da je raje prvi meščan ko zadnji plemenitaš! — Sedaj je pa „Unterst. Volksztg.“ v Mariboru odkrila tudi čedno historijo o dr. Jaborneggovi želji po baroniji. Jabornegg se sicer imenuje pl. Altenfels, ali to mu očitno ne zadostuje; postal bi rad baron. List pripoveduje, da je dobil pod Koerberjem celjski drž. posl. dr. Pommer iz Celja ferman, da izposluje Jaborneggu baronijo. To je bila pač važna zahteva tlačenih celjskih Nemcev! — Pommer je šel k Koerberju in tam se je razvil sledeč pogovor: Dr. P.: Vaša ekselenca, dr. pl. Jabornegg v Celju bi rad postal baron. Dr. pl. Koerber: Tako, tako, kaj pa je mož že storil znamenitega? P.: Tega ne vem. K.: No, če vi ne veste, potem vendar ne boste mislili da jaz to vem. In — audijenca je bila pri kraju. O Koerberju je „vahtarica“ pisala, da je škodljivec nemškega naroda, o Pommerju pa se je pojavila govorica, da ni več tako priljubljen kot nekdanj in da ga pri vladi ne upoštevajo več kot resnega moža. — In pri shodu volilcev je predlagal dr. Jabornegg Marckhla kot najboljšega izmed najboljših. Ali pa je ta v interesu tlačenega celjskega nemštva že interveniral za Jaborneggovo baronijo ali ne, to se sedaj ne ve. Ako ga bode klika postavila pod kap, bomo že kaj zvedeli...

z Državi damo vse, a tej vladi nič! Drž. posl. Pišek, katerega nočejo v njegovi najožji domovini rojaki niti poslušati (saj se še spominja na shod v Buzuli!) prodaja svojo modrost po Celju. Včeraj je na klerikalnem shodu pri črnem volu v Celju govoril o novih davkih in zaključil svoje modrovanje z besedami: Državi damo vse, a tej vladi nič! To se pravi z drugimi besedami: ako dobi eden slovenski klerikalec ministerski portfelj, dovolimo vse nove krivične davke, trpimo mirno, da se slovenskim trpinom vzame zadnji vinar iz žepa. Ali ne? Škoda, da si klerikalci niso upali sklicati javnega shoda; prišli bi potem morda gaberski delavci vprašati Pišeka, ki baje „zastopa“ v Gradcu delavstvo, kaj misli o podraženju kruha!

z Odhodom dr. Ljud. Stikerja. Sinoči so se zbrali celjski somišljeniki Narodne stranke v „Narodnem domu“, da se z nekaterimi drugimi prijatelji in znanci g. dr. Lj. Stikerja ter njegove blage soproge poslovijo od njih pred odhodom v Brežice. Sestanka se je udeležilo tudi več dam. Z odhodom gosp. dr. Lj. Stikerja nastane v naših narodnonaprednih krogih občutna vrzel:

saj je bil on eden najdelavnejših ni najpožrtvovalnejših delavcev za našo misel kar od prvih začetkov Narodne stranke sem. Bil je pa tudi v Celju obče priljubljen družabnik in društvenik ter ga ni z njegovo gospo soprogo vred nikoli manjkalo, kadar se je šlo za kakršnokoli narodno stvar. Težko nam bode po njem, tolaži nas le zavest, da se mu odpira v Brežicah široko polje koristnega in blagodejnega dela za narodov napredek. Vsem tem čvstvom so dali sinoči zgovoren izraz gg. dež. poslanec dr. Kukovec, starosta celjskih Slovencev dr. Jos. Sernec, dr. Jos. Karlovšek, dr. Šandor Hrašovec in Rafko Salmič. Gosp. dr. Stiker se je v svojem in soproginem imenu ginjen zahvaljeval in zatrdil, da četudi nas bo ločil prostor, nas bode pa vsejedno vezala trdna vez ljubezni do naroda in naših idealov, ljubezen, ki ga bode vzpodbujala k doslednemu in vstrajnemu delu.

z „Rokovnjači“ v Celju. Za gotovo čujemo, da se mislijo v Celju kmalu vprizoriti „Rokovnjači“, kar bo zopet znatno poživilo narodno čvstvovanje širokih vrst. Zadnje predstave so bile vidno druga od druge čedalje boljše in prepričani smo, da nam bo gospod Salmič še naprej naklanjal svojo spretnost kot režiser in izborni pevec, ki so večinoma člani delavskega društva, nam bodo pa gotovo še po potrebi za naprej nudili slasten užitek. Če imamo to in priznано orkestralno godbo, ki se je pri „Legionarjih“ zadnjič pod vodstvom g. dr. Ipavica tako obnesla, imamo pač vse v taki meri, da nam ni treba obračati oči po drugih odrih.

z Predavanje v celjskem „Narodnem domu“ V četrtek 16. decembra priredi Zveza narodnih društev drugo predavanje v celjski čitalnici in sicer predava učitelj g. Karol Kveder iz Št. Jurja ob J. ž. „O vzgojnem pomenu domačije in šole“. Začetek ob 8. uri. Pristop ima vsak Slovenec. Pričakujemo obile udeležbe.

o Štajerska trgovskoobrtna zbornica ima v sredo dne 15. decembra plenarno sejo. — Na dnevnem redu je tudi ustanovitev trgovske nadaljevalne šole v Slov. Bistrici in obrtne nadaljevalne šole v Sevnici.

z Protestni shod proti temu, da bi dobila nemška šola v Sv. Lenartu v Slov. gor. pravico javnosti, to je, da bi prešla v deželno upravo, se vrši pri Sv. Lenartu dne 16. decembra.

z Nemškutarska surovost. Kapl. Kranjca v Hočah je minuli teden napadel nek najet in plačan nemškutarski postopač, ga nekoliko obsuval in ga hotel vreči v potok. — Kaplan se je napadalca ubranil — a graška „Tagespott“ in „Marb. Zeitung“ bilježita z velikim zadoščenjem ta napad. Kapl. Kranjc je pri zadnjih obč. volitvah v Hočah nastopil proti nemškutarjem in tega mu ne morejo pozabiti.

K. k. Evidenzhaltungs-Geometer In Cilli se glasi še vedno uradni pečat pri tukajšnjem razvidnem in zemljarskem katastru. Pozivamo pristojnega vodjo zlepa, da se ta kričeca krivica nemudoma popravi, kakor bi se to imelo že zdavnaj zgoditi brez našega posebnega opomina in zato, da ne bo potreba zaradi takih samoobsebi umevnih bagatel razburjati duhove do bogve

katere zadnje inštanice. To pa povemo, da nikakor ne odjenjamo in da si svojih pravic ne damo kratiti niti za las, najmanje pa še v državnih uradih. Bomo torej videli, če dober opomin izda!

o Ciril-Metodova podružnica v Št. Pavlu nam je priredila v nedeljo 5. t. m. prekrasen Miklavžev večer. Natlačeno polna dvorana je pričala, da si je mlada podružnica v teku par mesecev svojega delovanja znala pridobiti naklonjenost vseh narodno mislečih domačinov in sosedov. Poleg lepega moralnega uspeha smo dosegli tudi lep gmoten uspeh, prejeli smo okroglo 90 kron, ki so se razdelile polovico domači šolski kuhinji in polovico Ciril-Metodovi družbi. Želimo vzornodelavni podružnici še v bodoče mnogo uspeha.

Kranjske novice.

v Pri volitvah v okrajno bolniško blagajno za litljski okraj je zmagala soc. dem. stranka z vsemi delegati delojemalcev ter v nekaterih krajih tudi v delodajalski kuriji. Za volitev načelnštva je stranki zagotovljena dvetretjinska večina.

v Na Dolenjskem se je pričelo jako živahno narodno življenje. Dne 19. tm. oživi podružnica CMD. v Loškem Potoku. S tem so oživljene vse podružnice na Dolenjskem.

v Novo vas je odkril neki davčni uradnik v Novemestu. Neki kmet v Luterčem selu, katero vas vsi zemljepisci do danes samo pod tem imenom poznajo, je dobil od novomeške davkarije opomin, naslovljen na N. N. v Luttergeschless! To bi naj namreč pomenilo Luterče selo. Uradnik, ki je zagrešil to kozlarijo, zasluži da mu Wolf izposluje prvi red za zasluge v rajhu!

Koroške novice.

v Zaradi posilstva je bil včeraj 13. tm. pred poroto v Celovcu obsojen na 15 mesecev težke ječe 18 letni dninar Štefan Gruden iz Pliberka, ker je 14. sept. t. l. v nekem gozdu napadel in posilil 62letno Ano Maurer.

d Blizu Volšperka na Koroškem je nedavno pogorela žaga posestnika Cleinscicha (Klajnschich). Škode je 15.000 kron.

d Zavetišče za obrtniške učence so ustanovili v Celovcu. Ustanoviti jih nameravajo tudi še v Volšperku, Velikovecu, Borovljah, Beljaku, Feldkirchnu; v vseh teh krajih se že izvršujejo pripravljalna dela. Tako si bodo vzgojili Nemci vedno več nemško-nacionalnega obrtniškega naraščaja, dočim mi držimo križem roke.

Primorske novice.

d Kuga. Ker se je v Beirutu oficijelno proglasila kuga, bodo v Trstu po predpisu ravnali z vsakim blagom in ladjo, katera pride iz Beiruta.

Na občnem zboru slov. kmečke stranke za Goriško so zbrani vinarji odločno protestirali proti uvedbi novega vinskega davka.

d Narodno-napredna stranka na Goriškem je postavila za dopolnilno volitev 19. t. m. v splošni kuriji kandidat g. Andreja Vrtovca, posestnika in trgovca v Tolminu.

d V sedmi činovni razred sta pomaknjena okr. šolski nadzornik Fr. Finšger v Gorici in profesor na tamšnjem ženskem učiteljsk Jos. Fištravec.

d Občinske volitve v Pull se vrše 6., 7., 12.—14., 18.—20. jan. 1910 na podlagi starega volilnega imenika.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Razpust držav. zbora blizu?

v Dunaj, 14. dec. V parlamentarnih krogih sodijo danes skrajno pesimistično o položaju. Nekateri pravijo, da ni nobene možnosti, da bi se mogle vse težave premagati in da bode vlada parlament razpustila. Bienerth ima baje že pripravljeno odredbo za razpust.

Slovanska jednota ne popusti.

v Praga, 14. dec. „Den“ poroča iz vodilnik čeških državnozbornskih krogov: Odločitev bode nepreklicno padla v naslednjih dveh dnevih. Slovanska jednota vstraja glede preosnove vlade neomajno na svoji zahtevi, da mora vladati med Nemci in Slovani popolna enakost. Tej zahtevi se morajo vse druge umakniti in ostanejo pri njej tudi agrarci in vse druge češke stranke.

Državni zbor.

v Dunaj, 14. dec. Med došlimi dopisi je interpelacija posl. Stranskega glede procesa proti Fridjangu. Protestira se v njej proti temu, da skuša vplivati na porotnike dunajsko časopisje in da se predsednik vede popolnoma pristranski. Nadalje je vložil Rusin Trylowski nujni predlog glede obnašanja gališke policije. Ta nujni predlog je prišel k razpravi.

v Dunaj, 14. dec. Tiskovni odsek je sprejel § 40 novega tiskovnega zakona (začasna konfiskacija) z nekaterimi od vlade predlaganimi spremembami.

v Dunaj, 14. dec. Pravosodni odsek je sprejel pogodbo med Avstro-ogrsko in Rumunijo glede varstva literarne lastnine. Nato se je razpravljalo o zakonu glede uporabe ročnih tiskovnih strojev izven tiskarn.

Ogrska kriza.

a Budimpešta, 14. dec. „Budap. Hirap“ poroča, da se vlada še vedno ni zjediniła s cesarjem glede izjave, katero misli podati v petek v prvi seji državnega zbora. — Wekerle se je odpeljal na Dunaj, kjer ga sprejme danes cesar v avdijenci. Govori se, da bode ogrska vlada zahtevala pooblastilo za uvedbo splošne in enake volilne pravice. V takem slučaju bi izstopil Andrassy iz kabineta, Kossuth in Apponyi bi pa ostala z Wekerlom.

Bolezen belgijskega kralja Leopolda.

a Bruselj, 14. dec. Zdravniki so hoteli kralja že včeraj operirati na črevesih, ker so sodili, da mu s tem zmanjšajo bolečine. Toda odložili so operacijo na danes. Stanje kraljevo je od včeraj nespremenjeno kritično. Ljudje so napram kraljevi bolezni popolnoma ravnodušni. Hčerama Lujizi in Štefaniji se ni dalo odgovora niti na vprašanje po kraljevem stanju.

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena,
izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

Po svetu.

o **Atentator na generala Veranda**, Alžirec Endelfi je že pred sodnikom. On se je neprestano jokal in tožil o zapostavljanju in zasledovanju.

o **Stráža, ki jemlje napitnino**. Na Nemškem se bo vršila kot zaključek tožbe, pri kateri sta dva urednika dokazala, da so jemali vojaki napitnino, obravnava, pri kateri se bodo morali vojaki zagovarjati, ker so gledalce za denar pripuščali blizu Zeppelinovega zrakovlova.

o **Ponesrečeni hribolazci**. Sedem italijanskih turistov je zasul snežen plaz pri jezerih v Bergamaskem. Šele po dvehurnem napornem trudu se je eden rešil, potem pa je pomagal tudi drugim. Dva sta prišla težko ranjena na dan, eden, neki trgovec iz Milana, je pa mrtev.

o **Banka Rothschild** se misli ustanoviti v Belemgradu, za sedaj samo začasno. Tej podružnici bode namen, spravljati v denar trgovinske in industrijske pridelke v Srbiji, Bolgariji in Turčiji.

o **Dva „inženirja“**. Zadnje dni sta se pri mnogih tvrdkah v Pragi oglašila dva mlada človeka, ki sta trdila, da sta inženirja tvrdke Siemens & Halske v Berlinu, in sta ponujala nek od njih iznajden aparat, ki meri moč električnega toka. Pokazalo se je, da je priprava popolnoma za nič in oba sleparja so zaprli. Eden je 29 letni trgovec Artur Seymour iz Sidneya v Avstraliji, drugi pa Franc Werner, tudi 29 let star trgovec iz Bruselja.

o **Strašen okrutnež** je delavec Jos. Rhoe, ki ga je 8. t. m. porotno sodišče v Sarthe na Francoskem obsodilo na 10 let težke ječe, ker je na grozen način umoril svojo 3 letno hčerko Angelino. Prišel je neki večer pijan domov. Žena in oba otroka sta že spala. Vzbudi Angelino in zahteva, da ga poljubi. Ona se v zasplosti brani in mu reče, naj jo pusti spati. To ga razjezi, da zgrabi dekletce in je vrže v zid. Otroka je takoj v obrazu oblila kri, a zverinski oče jo zgrabi še enkrat in jo zopet trešči v zid. Žena mu deteta ne more iztrgati in divjak še enkrat zgrabi otroka ter udari z njegovo glavo ob posteljo. Dete je drugi dan po strašnem smrtnem boju umrlo, Rhoeta pa so zaprli in sedaj obsodili.

o **Kri na odru**. — V krakovskem poljskem gledališču je za igre „Potop“ tekla kri, kar je občinstvo neznansko razburilo. V enem prizoru se vrši tudi dvoboj in pri tem je obema glumcema Rigerju in Jarminskemu tako zavrela kri, da sta postajala čedalje bolj divja in slednjič je Riger Jarminskega tako lopil s sabljo po obrazu, da se je ta hudo ranjen zgrudil. — Ranjenca so spravili takoj v bolnišnico.

o **Potres na Južnem morju**. — Iz Washingtona se poroča, da je na otoku Guam (marijansko otočje) divjal hud potres, ki je povzročil mnogo škode.

o **Strašen samomor**. Delavka Katarina Holly je bila brez strehe in zato je prosila za prenočišče. Ker jej v eni hiši ljudje niso bili dovolj uljudni, je polila svojo obleko s petrolejem in na dvorišču jo je užgala. Dasi so ljudje takoj pritekli, je bila pomoč prepozna, kajti žena je tako ožgana, da bode v bolnišnici gotovo umrla.

Obrambni vestnik.

a **Za Ciril-Metodov obrambni sklad** so se nadalje zavezali plačati sledeči p. n. gg.: 493. Prva dolenjska posojilnica v Metliki (plačala 200 kron); 494. Oset Fran, Fala ob Dravi pri Mariboru; 495. Wesiak Valentin, Prevalje, Koroško; 496. Počkaj Fran, hotelir v Trstu; 497. Člani novomeške prosvetne podružnice: Kobe Ernest, Kobe Viktor, Fr. Mramor, Skale Otmar, Iv. Tauželj, vsi pravniki; 498. Mestno županstvo Kamnik; 499. Finančni uradnik št. I. (z željo, da se imovitejši gg. uradniki tudi priklase); 500. † Josip Roblek, bivši laborant v Trzinu (plača za njega mesto grob. spomenika lekarinar g. Hugo Roblek iz Trziča); 501. Beg Ante, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani (plačal 20 kron); 502. Zemljik Ivan, sodnik v Ormožu (plačal 10 K); 503. dr. Anton

Žižek v Ormožu (plačal 40 K); 504. Pavla Omulčeva odv. soproga v Ormožu; 505. Narodni kvartet v Ormožu (plačal 60 K); 506. Narodna dekleta v Ormožu (plačale 20 K); 507. Anton Kržič, c. kr. prof. v pokoju na Lunovcu pri Veliki Nedelji (z dostavkom, da prispeva samo napredni „Družbi“); 508. Ivan Veselič, trgovec v Veliki Nedelji; 509. Milkina pušica v Trstu (plačala 40 kron).

Narodni gospodar.

z **Pokrajinska zveza** za tujski promet v Dalmaciji se je nedavno osnovala s sedežem v Zadru. Korist, kakor jo ima francosko in italijanski primorje od tužcev, bi jo lahko imela tudi Dalmacija in ravno zato se je strnilo omenjeno društvo. To je zelo važen pojav za dalmatinsko gospodarstvo.

z **Deželna zveza za turiste v Bosni** se je, kakor smo že enkrat omenili, osnovala v Sarajevu. Predsednikom je izvoljen sarajevski podžupan dr. N. Mandić. To uredbo bodo razširili po vsej deželi in zveza bo pozvala razna društva in občine, da se jej priklonijo. Društvo ima namen se briniti za tužce in dvigniti narodna bosanska zdravilišča, kakor Ilidže, Kiseljak, Slatina, Krušička, za katere se ni do sedaj nikdo brigal.

z **Kmetska uzorna gospodarstva na Hrvatskem**. Da izkrci pot in omogoči ostvarjenje vzornih kmetskih gospodarstev, je odločila kr. hrvatska deželna vlada v Zagrebu, dati najboljšim absolventom poljedelskih šol pomoč, da si uredijo mala kmetska uzorna gospodarstva. To ima svrhu prisiliti kmetske kroge, da pošljejo svoje otroke v poljedelske šole in da tako omogočijo marsikateremu, da pride s tujo pomočjo do svoje grude.

z **Izvoz sadja iz Srbije na Nemško**. Nekateri ugledni izvozne tvrdke v Berlinu, Monakovem in Stuttgartu so se obrnile na belogradijske izvoznike s vprašanjem, bi jih li ne mogli zalagati z velikimi množinami svežih jabolk, nabranih z rokami v košare. Če bodo Nemcem prijala sveža jabolka, bodo Srbi s tem dosegli znatne dohodka.

Tržne cene.

13. decembra.

Dunaj. Poljedelska borza: Vsi merodajni inozemski trgi so javljali mirno tendenco. Radi tega je bil promet danes popolnoma brezposeln in v nobenem oziru se ni znatno tržilo.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35— do K 35½, za dec.-marec K — do K —. Tendenc: trdna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 28½, nova kampanja kron 24 65. — Tendenc: je trdna. Vreme: vedro in mrzlo.

Budimpešta. Pšenica za april K 1375, pšenica za maj K 1359, pšenica za oktober K 1171, rž za april 986, rž za oktober K 884, oves za april 755, oves za oktober K —, koruza za maj 664, ogrščica za avgust 1330: Tendenc: lena, promet neznačen. Ponude zmerne, efektivna pšenica 5 vin. ceneja, drugo je mirno. Veselje kupiti tudi zmerno. — Vreme: lepo in nekaj mrzleje.

Sukna

in modno
blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.

— Vzorci franko. —

Naprodaj

ste dve hiši v Gaberju
blizu tovarne, 15 minut od
mesta po nizki ceni. — Več
pove **Franc Pušnik**,
Gaberje št. 86. 605 1

Ugodna prodaja.

Gospa Marija Juvančič, posestnica na Vidmu, vdova po gosp. Avguštinu Juvančiču, bivšem posestniku in gostilničarju v Rajhenburgu, želi prodati štiri vinograde v Sremiču z dvema vinogradskima hišama in eno kletjo.

Kupna cena po dogovoru, objekti se zamorejo ogledati vsaki čas proti primernodobnemu oglašenju pri lastnici. Ugodna letovišča. Kopeli v Savi blizu!

Železniška zveza ugodna.
577 3-2

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta št. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri.
Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilolikalnica
v Kolodvorskih ulicah 8.

Darujte za Narodni sklad!

Za božični nakup

priporoča

Zvezna trgovina v Celju trgovcem po deželi

bogato zalogo svilnatga papirja vseh vrst barr,

barvani jedno- in dvostranski papir,

peresa za rože, cvetje,

zlati in srebrni papir.

Jaslice in jaslične podobe, navadne in prešane v poli ter prtički.

Laneta, šumeče zlato, zlata pena,

Božični okraski v kartonih sortirani od kron 2—, 3—, 4— in naprej.

Božične razglednice

najnovije, sortirane, sortimenti po
100 komadov. — Zahtevajte vzorce v

Zvezni trgovini v Celju.

Za božična in novoletna darila

priporoča novo došle kasete pismenega papirja, albumov za slike, dopisnice in poezije. — Velika izber božičnih in novoletnih dopisnic, božičnih okraskov itd. Največja zaloga barvanega in svilenega papirja vsake vrste, zlatega in srebrnega papirja, zlate pene, žice in perje za cvetlice, šumeče zlato, podobice za jaslice in napravljenih jaslic.

Na debelo.

Na drobno.

Goričar & Leskovšek, Celje.